

Bohém, bigamista i geniální idiot

7.6.2022 - Sylvie Vůjtková | Komorní scéna Aréna

Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války, od jejichž prvního vydání letos uplyne 100 let, zná z povinné četby nebo z filmů prakticky každý. Nicméně osudy Jaroslava Haška a jeho ženy, kterou si přivezl z Ruska, zas až tak známé nejsou. Tomáš Vůjtek ve své nejnovější hře, kterou nazval Švejkův návrat, se svou pověstnou ironií reflektuje okolnosti vzniku naší nejslavnější a nepřekladanější knihy a mimoto věnuje pozornost také Haškovu rozporuplnému vztahu k jeho dvěma manželkám a jeho poblouznění bolševickou revolucí, kterou v tehdejšímu Rusku pomáhal prosazovat a před níž nakonec utekl domů do Prahy. Poslední premiéra této sezóny v režii uměleckého šéfa Ivana Krejčího se odehraje v sobotu 11. června od 18.30.

Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války jsou nejslavnější českou knihou, která byla přeložena do více než 60 jazyků a dočkala se 16 filmových a televizních adaptací včetně zahraničních (britské, německé, rakouské, polské, ruské a ukrajinské). Je to úspěch vsutku neuvěřitelný, zvláště když si přečteme, jak byla oceněna autorská práva v Haškově pozůstalosti: **„Úmrtím autorovým mizí zájem čtenářstva, což potvrzuje skutečnost, že IV. dílu bylo prodáno teprve 8000 výtisků. Pravděpodobně lze očekávat, že v nejbližším desetiletí bude možné uspořádat ještě dvě vydání po 5000 výtisků a honoráře lze odhadnout na 65 000 korun. Po deseti letech bude nová generaci obsah spisu nejasný a sotva se najdou čtenáři pro toto dílo.“**

Naštěstí to s tou novou generací (ani s těmi, které přišly po ní) nedopadlo tak bídně, jak předpokládal oceňovatel autorských práv, protože nejenže se čtenáři přeci jen našli a stále nacházejí, ale ze Švejka se stal jeden z nejvýznamnějších románů české literatury 20. století, jehož

obsah musí být jasný přinejmenším maturantům, kteří už desetiletí musí pošvejkovsku předstírat, že jej nejen přečetli, ale dokonce i pochopili. Nicméně zatímco sám Švejk dostává prostor na českých jevištích poměrně pravidelně (za posledních 80 let vzniklo na 80 inscenací), zpracování životního příběhu samotného autora, který je přinejmenším neméně zajímavý, se naše divadla doposud spíše vyhýbala.

Ve spojení s Jaroslavem Haškem se nejčastěji skloňují označení „bohém“ nebo „anarchista“ a ti, kteří si o jeho životě i leccos přečetli, by mohli doplnit ještě „bigamista“, „zrádce národa“, „příživník“ či „geniální idiot“. Klíčová otázka ovšem zní, jak na jeho osobnost ve své nové životopisné tragikomedii nahlíží náš dramaturg a kmenový autor Tomáš Vůjtek: **„Spořádaný synek z měšťanské rodiny, který se stal anarchistou, aby nemusel být měšťákem, a pak se během světové války stal přesvědčeným „čechoslovanem“, aby mohl sloužit legiím a národní revoluci i tatíčkově Masarykovi, aby pak pochopil, že revoluce je mnohem hlubší, a začal sloužit Leninovi, Trockému a jiným, aby před nimi nakonec utekl zpátky do nově vybudovaného národně-revolučního Československa, aby v něm napsal náš největší román, který ani nedopsal, protože podlehl svému životnímu stylu, který mu pomáhal přežít poměry, ve kterých žil.“**

Ve **Švejkově návratu** se nevrátíme pouze k osobnosti slavného spisovatele, kterého ztvární **Josef Kaluža**, ale součástí jeho příběhu budou i jiné osoby dvacátých let – těšit se můžete na herecký pár manželů Longenových v podání **Vojtěcha Lipiny** a **Kristýny Panzenberger Krajičkové** nebo na **Marka Cisovského** jako významného českého dramatika Františka Langera. A chybět samozřejmě nemohou Haškovy osudové ženy: matkou jeho syna bude **Tereza Cisovská** a jeho ruskou „kněžnou“ **Alena Sasínová-Polarczyk**.

Tomáš Vůjtek: **Švejkův návrat**

Vy víte hovno, co je revoluce, a děkujte bohu, že to nevíte!

Režie Ivan Krejčí **Dramaturgie** Tomáš Vůjtek **Scéna** Milan David **Kostýmy** Marta Roszkopfová
Hudba Ondřej Švandrlík

Hrají Josef Kaluža, Alena Sasínová-Polarczyk, Tereza Cisovská, Vojtěch Lipina, Kristýna Panzenberger Krajičková, Jan Lefner, Vlastimil Burda, Jan Chudý, Marek Cisovský a Vladislav Georgiev

Veřejná generálka 10. června 2022 od 11.00

Premiéra 11. června 2022 od 18.30

Nejbližší reprízy 13. a 20. června 2022 od 18.30